

MORA

Bemötandeguide

Jämlika möten i ett
”Mora för alla”

Innehåll

Ett bra bemötande!

Goda råd

Astma och allergi och annan överkänslighet

Intellektuell funktionsnedsättning

Hörselskada

Epilepsi

Läs - och skrivsvårigheter

Psykisk funktionsnedsättning

Rörelsehinder

Synnedsättning

Tal – och språksvårigheter

Mora kommun, information

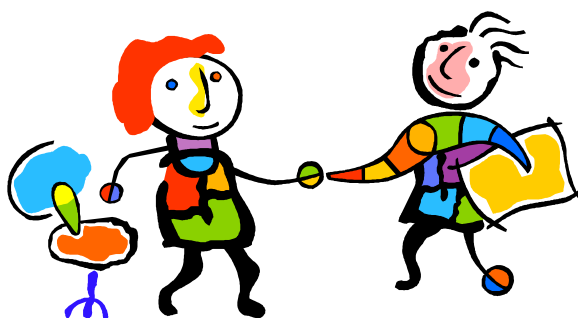
Ett bra bemötande!

Ett bra bemötande handlar om att visa respekt för andra människor. Mänsklig värme och omtanke räcker långt, men ibland kan det behövas särskilda kunskaper när man möter personer med funktionsnedsättning.

Det är de små detaljerna som avgör om bemötandet blir bra.

Det är en fråga om mänskliga rättigheter, att få leva i ett tillgängligt samhälle och att bli respekterad för den man är. Alla människor är olika individer med olika behov.

I den här broschyren, som kallas för "Bemötandeguide", är det samlat några goda råd, men guiden gör inte anspråk på att vara heltäckande för alla människor med funktionsnedsättningar.

Goda råd!

- Bemöt andra som du själv vill bli bemött. Ha en dialog – inte en monolog
- Vänd dig mot och tala till den person det gäller, inte till ledsagare, tolk eller till personlig assistent.
- Ha ögonkontakt med den du talar.
- Det finns många osynliga funktionsnedsättningar. Var inte rädd för att fråga.
- Visa hänsyn och respekt för den personliga integriteten.
- Tala och skriv enkelt och tydligt.
- Förvissa dig om att den du talar med har förstått vad du säger, upprepa annars och förtydliga det du sagt.
- Försök skapa en lugn och positiv atmosfär.

Astma och allergi samt annan överkänslighet

- Använd inte starka parfymdofter.
- Tydliga innehållsdeklarationer på varor mm.
- Rök inte vid entréer

Intellektuell funktionsnedsättning

- Tala inte över "huvudet" på personen
- Var lugn och stressa inte
- Tala enkelt och övertyga dig om att personen har förstått vad du sagt

Hörselskada

- Ha ögonkontakt
- Tala tydligt och använd vanlig samtalston.
Skrik inte!
- Undvik störande ljud omkring
- Bra belysning viktigt för läppavläsning

Epilepsi

- Titta efter epilepsisymbolen (ett tänt ljus) på kläder eller halsband vid anfall
- Stoppa inte in något i munnen
- Se till att andningsvägarna är fria och att personen ligger så bekvämt som möjligt

- Om inte anfallet gått över på 5 minuter kontakta läkare

Läs - och skrivsvårigheter

- Skriftlig information skall vara lättläst
- Ge en kort muntlig beskrivning
- Försäkra dig om att den information du lämnat har uppfattats

Psykisk funktionsnedsättning

- Lyssna och försök skapa trygghet
- Var respektfull för den enskildes integritet

Rörelsehinder

- Sitt ner när du talar med en person som använder rullstol
- Tala med personen själv, inte med medföljare eller assistent
- Ta inte tag i rullstolen utan att först fråga om det går bra
- Fråga gärna om du kan hjälpa till med något, men gör inget utan medgivande

Synnedläggning

- Säg till att du kommer in i rummet och presentera dig
- Tala med den det berör, inte till ledsagaren
- Säg till när du går
- En ledarhund är ett arbetsredskap som måste följa med överallt och får inte röras eller kommuniceras med
- Låt personen hålla din arm vid ledsagning, inte tvärtom

Tal - och språksvårigheter

- Lyssna aktivt och avbryt inte
- Personer med talsvårigheter förstår oftast allt som sägs
- Visa tålamod, fyll inte i ord
- Tala tydligt

I Sverige pågår arbetet "Från patient till medborgare" där riksdagen satte upp som mål att år 2010 ska Sverige ha ett tillgängligt samhälle för alla människor.

Vilka ord är det OK att använda?

Idiot är en person som inte deltar i det politiska livet, i alla fall i antikens Grekland.

CP, man har en CP-skada, man är inte CP. CP är annars den kanadensiska järnvägen.

Förståndshandikappad, person med utvecklingsstörning är ett mer aktuellt språkbruk.

Rullstolsbunden, ingen är bunden till sin stol. Rullstolsburen är mer passande.

Handikapp, är rätt att prata om i golf. Men socialstyrelsen rekommenderar funktionshinder. I sammansatta ord som "handikaptoalett" är det däremot användbart.

Blind, alla som har en synnedsättning är inte blinda. Personer som helt saknar syn kan föredra uttrycket **grav synskada**.

”Mora för alla”, handikappolitiskt program, beslutat i kommunfullmäktige.

”För att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet skall handikappaspekterna finnas med i all planering, utformning och utförande av åtgärder”.

Du kan följa Mora kommuns tillgänglighetsarbete på webben.

<http://www.mora.se/Kommunpolitik/Tillganglighetsguide/>

Vill du ha kontakt i någon fråga, kontakta:
Tillgänglighetshandläggare
Gun Gråbergs
Mora kommun
792 80 Mora Tel. 0250 – 261 65

För att få mer information, kontakta de olika handikapporganisationerna.

Ordinarie	Ersättare	Organisation
Lars Oskar Hållbus	Gunvor Paulsson	Afasi
Vakant	Mats Hjelm	DHR
Henning Norström	Vakant	Diabetes
Ulla-Stina Karlsson	Vakant	Elöverkänsliga
Anna Riekje-Niburg	Vakant	FMLS
Susanne Olsson	Solveig Liss	FUB
Vakant	Christian Lindholm	Hjärt- och lungskadade
Vakant	Nancy Presthans	Hörselskadade
Vakant	Vakant	NHR
Anders Eriksson	Mats Andersson	Psoriasis
Lena Arvidsson	Vakant	Rörelsehindrade barn
Marie-Louise Bilar	Vakant	Reumatikerna
Siv Lassis	Vakant	RSMH
Bror Finnström	Vakant	Trafik- och polioskadade
Lennart Kallin	Marianne Andreasson	Synskadade
Sören Nises	Lars Fahlén	Stroke

Mora kommun, Utvecklingskontoret, telefon 0250 – 260 00
Besöksadress: Fredsgatan 16, 792 80 Mora

